

ІНВЕСТУВАННЯ: МІЖНАРОДНИЙ ДОСВІД

Монографія

За ред. д.е.н., проф. Гуткевич С.О.

УДК 339.727.22

ББК 65.582.6

I 58

*Рекомендовано до друку на засіданні
кафедри міжнародної економіки
Національного університету харчових технологій
Протокол №11 від 31.05.17*

Рецензенти

Пріб К.А. – д.е.н., проф.

Ковальчук Т.Т. – д.е.н., проф.

Редзюк Є.В. – к.е.н., доц.

Гуткевич С.О.

Інвестування: міжнародний досвід. Монографія/ С.О.Гуткевич, П.О.Сидоренко, А.С. Соломко, Р.Смик, В.Рябенко; за заг. ред. проф.Гуткевич С.О. – Харків «Діса плюс», 2017. – Т 2. - 216 с.

В монографії розглянуто питання інвестиційної діяльності таких країн як Великобританія, Німеччина, Польща.

Представлений в монографії матеріал буде цікавим і корисним науковцям, викладачам, аспірантам та студентам.

УДК 339.727.22

ББК 65.582.6

I 58

*Recommended for publication by the
Department of International Economics
Minutes #11 of 31.05.17*

Reviewers

Prib K.A. – Dr.of Sciences, prof.

Kovalchuk T.T. – Dr.of Sciences, prof.

Redziuk Y.V. – PhD

Gutkevych S.O.

Investments: International Experience. Monograph / S.O.Gutkevych, P.O.Sydorenko, A.S. Solomko, R.Smyk, V.Ryabenko; Ed. prof. Gutkevych S.O. - Kharkiv, 2017. – Vol. 2. – 216 p.

The monograph discusses investment activity in the UK, Germany and Poland.

The material set forth in the book will be interesting and useful for researchers, teachers and students.

**Монографія:
«Інвестування: міжнародний досвід»**

Про монографію

Розділ 1. Регулювання інвестиційним процесом: світовий досвід

С. 7-24

Розділ 2. Інвестиційна діяльність Польщі

С. 24-53

Розділ 3. Досвід інвестиційної діяльності Німеччини

С. 54-105

Розділ 4. Інвестиційна політика Великобританії

С. 106-137

Розділ 5. Україна в контексті міжнародної інвестиційної діяльності

С.138-147

Розділ 6. Формування інвестиційної привабливості країни

С.148-160

Інформаційна довідка

Додатки

ПРО МОНОГРАФІЮ

В сучасних умовах розвитку економіки важливим є питання активізації інвестиційної діяльності та створення умов для залучення зовнішніх інвестицій. Проводиться дослідження проблем інвестиційної діяльності в світі та Україні у відповідності з темою науково-дослідної роботи кафедри «Міжнародна економіка» «Міжнародний досвід інвестиційної діяльності та його адаптація до умов України» (номер реєстрації 0114U000650).

Монографія «Інвестування: міжнародний досвід» є другим томом дослідження, а перший вийшов у 2015 році під назвою «Теоретичні засади правового регулювання інвестиційної діяльності».

В представленій монографії предметно розглянуто міжнародну інвестиційну діяльність таких країн як Великобританія, Німеччина, Польща щодо їх теорії, методології та практики. Міжнародний досвід інвестиційної діяльності має певний вплив та значення для активізації інвестиційної діяльності України, що також відображено в монографії.

Автори вдячні рецензентам монографії докторам економічних наук, професорам: Ковальчуку Т.Т., Пріб К.А. та кандидату економічних наук, доценту Редзюку Є.В. за оцінку та рецензування монографії.

ABOUT THE MONOGRAPH

In modern conditions of economic development it is an important issue to stimulate investment activity and create conditions that would attract foreign investment in the economy. In the monograph a study of the problems of investment activity in Ukraine and around the world is carried out under the research program of the International Economics Department which is called: „International investment experience and its adaptation to the conditions of Ukraine” (registration number 0114U000650).

The monograph “Investment: International Experience” is the second volume of the research, while the first volume was published in 2015 with the title “Theoretical Principles of Legal Regulations of Investment Activities.”

International investment activities in terms of theory, methodology and practice of countries such as the UK, Germany, Poland are considered in the monograph. International experience in investment activities has particular influence and importance for the stimulation of investments in Ukraine, which is also discussed in present monograph.

РОЗДІЛ 1. РЕГУЛЮВАННЯ ІНВЕСТИЦІЙНИМ ПРОЦЕСОМ: СВІТОВИЙ ДОСВІД

В сучасних умовах економічний розвиток країн визначається ступенем їх активної участі в інвестиційному процесі, який є джерелом фінансування галузей економіки України. Звідси виникає необхідність дослідження інвестиційного процесу в регіонах, форм і механізмів формування привабливості на макро- і мікрорівнях з метою найбільш ефективних вкладень капіталу.

Не дивлячись на численні економічні розроблення, проблема залучення й отримання інвестицій залишається однією з основних в економіці країни. У працях багатьох учених-економістів (П. Гайдуцький, П. Саблук, О. Мертенс, А. Пересада) розглядаються питання збільшення обсягів інвестицій, а також чинники, що впливають на інвестиційний процес.

В економічній літературі недостатньо висвітлені фактори, що впливають на інвестиційну привабливість. На інвестування як складний багатогранний процес впливають фактори, що мають наукове і практичне значення. З практичної точки зору, значення таких чинників, механізмів їх впливу на інвестиційну діяльність і ефективність інвестицій є основою для розроблення науково обґрунтованої інвестиційної політики і більш ефективного регулювання інвестиційного процесу [7].

Порядок державного регулювання інвестиційної діяльності визначається законодавством України. Ефективність діяльності держави оцінюється результатами використання її потенціалу з метою задоволення потреб суспільства. Держава може мати великий потенціал, але її діяльність не буде ефективною, якщо він використовується не в інтересах

суспільства. В умовах ринкового господарювання механізм державного регулювання – це система функцій законодавчого, виконавчого і контролюючого характеру, здійснювана уповноваженими державними установами з метою стабілізації й адаптації існуючої соціально-економічної системи до економічних умов, що змінилися (насамперед удосконалювання її організації). Держава регулює, визначає і контролює правові основи ринкових відносин. Як показує світовий досвід, іноземний капітал у формі інвестицій надходить насамперед у ті країни, в яких створена стабільна й ефективна законодавча база щодо режиму залучення і використання іноземних інвестицій.

Відповідно до наявного потенціалу держава визначає заходи із забезпечення стабільності й економічного зростання, підвищенню рейтингу довіри до держави й уряду, що впливають на активність діяльності інвесторів. Роль і значення державних інвестицій в економіці країни розглядається двояко. З одного боку, зменшення обсягу державних інвестицій може свідчити про фінансову неспроможність, а з іншого – скорочення державного інвестування характеризує рівень ринкових перетворень в економіці країни.

Якщо до початку проведення реформ регулювання інвестиційним процесом здійснювалося шляхом директивного централізованого планування капітальних вкладень, то на стадії проведення реформ відбулася децентралізація управління інвестиціями, перехід до регулювання на базі ринкових відносин [4]. При цьому сутність державного регулювання економіки визначається характером функцій, що реалізуються в процесі управлінської діяльності. Держава здійснює регулювання інвестиційного процесу через правові, економічні, адміністративні важелі. В умовах ринку інвестиційний процес у всіх

сферах вітчизняного АПК регулюється системою цін, через співвідношення попиту і пропозиції капіталу, кредитування, процентну ставку Національного банку України, залучення приватного й іноземного капіталу.

Держава повинна регулювати інвестиційний процес і бути відповідальною за його організацію, оскільки державна підтримка інвестиційної діяльності сприятиме розвитку ринкових відносин і конкуренції у сфері інвестицій. Необхідність узагальнення накопиченого в сучасних умовах досвіду державного регулювання інвестиційного процесу в ринковій економіці визначається тим, що функціонування ринку буде важким без впливу держави, яка регулює інвестиційну діяльність, формує і здійснює в цілому інвестиційну політику. Значною мірою інвестиційна діяльність залежить від інвестиційної привабливості, оскільки ефективність інвестування визначається вигідним вкладенням інвестицій. Іноземних інвесторів стримує економічна і політична нестабільність.

Держава регулює інвестиційний процес через організаційний механізм міністерств і відомств, які, здійснюючи управління галузями і сферами економіки, відповідають за їх розвиток. Органами, що виконують функції державного управління інвестиційною діяльністю, є Кабінет Міністрів України і регіональні державні органи. Воно ґрунтується на таких принципах: взаємна відповідальність інвесторів і держави; дотримання основних прав інвесторів; юридична відповідальність інвесторів за порушення положень законодавства України або міжнародних договорів; послідовна децентралізація інвестиційного процесу і розширення змішаного фінансування інвестиційних проектів; залучення іноземних інвестицій з метою реалізації державних

пріоритетних програм; удосконалення законодавства щодо інвестиційної діяльності [7]. Регулювання інвестиційного процесу державою припускає досягнення компромісу між фіскальною функцією й ефективністю інвестування. Регулювання є однією з функцій управління і передбачає наявність специфічних функцій-регуляторів інвестиційного процесу.

Субсидії і субвенції спрямовуються на розвиток територій, галузей, основних виробництв. Субсидії – це вид державної фінансової допомоги, наданої будь-кому державою або юридичною особою для використання тільки у визначених цілях і може використовуватися як форма санірування підприємств [6]. До функцій державного регулювання інвестиційного процесу відносяться також стандартизація, нормативне регулювання, оподаткування. Безпосередньо або опосередковано податки впливають на ціноутворення і прийняття інвестиційних рішень на фінансовому ринку.

Податкова політика, земельний податок, фіксована орендна плата є головними факторами, що впливають на функціонування ринку інвестицій в розвинених ринкових країнах. Основними суб'єктами інвестиційного попиту в цих країнах є приватні об'єднання — корпорації, однак держава впливає на їх інвестиційну політику. Насамперед це створення сприятливого інвестиційного й інноваційного клімату за допомогою відповідної податкової й амортизаційної політики, орієнтованої на прискорення відновлення основних фондів, заміну діючих технологій новітніми, а також забезпечення регулювання інвестиційного попиту.

Законодавчо прийняті податкові пільги, положення з інвестицій враховують економічну ситуацію, необхідність розвитку тих чи інших галузей, стимулюють найважливіші напрями економіки. Цікавим у цьому

плані є досвід Фінляндії. Прийнятий у цій країні закон про акумулювання інвестицій обмежив їх обсяг. Відповідно до згаданого закону, фірми не мали права виділяти на інвестиції понад 30% річного доходу, одержуваного від сільськогосподарської діяльності, і понад 20% — від промислової діяльності. Водночас цей закон містить перелік пілґ, визначених урядом, щодо стимулювання галузей.

У Франції державне регулювання економіки — це досконало продумана система стратегічного індикативного планування, управління цінами, контролю за оплатою праці, заохочення конкуренції. Головним напрямом регулювання інвестиційної сфери в цій країні є податкова політика. Функції державного регулювання економіки, включаючи планування, дають змогу координувати діяльність держави і приватного бізнесу, внаслідок чого французький уряд безпосередньо керує майже половиною валового національного продукту [3].

Досвід інвестування США свідчить, що інвестиційна діяльність держави в основному обмежена специфічними галузевими або регіональними програмами: військово-космічними, розвитку інфраструктури на загальнонаціональному рівні, екологічними, ліквідації стихійних лих. Уряд впливає на інвестиційний ринок за допомогою системи держзамовлень і контролює виконання екологічних, санітарно-гігієнічних нормативів, дотримання техніки безпеки тощо. Місцеві органи влади штатів здійснюють самостійну інвестиційну діяльність як замовників на будівництво різних об'єктів інфраструктури і житлового фонду.

У державному регулюванні ринку інвестицій у США основними є механізми податково-амортизаційної і фінансово-кредитної політики. В інвестиційному процесі приватні фірми-замовники і підрядчики

здійснюють свою діяльність на основі загальних норм, що діють в економіці, насамперед податково-амортизаційного законодавства, а також природоохоронного, санітарно-гігієнічного й інших стандартів. Загальнонаціональне законодавство, що регулює інвестиційний процес, відсутнє.

Практика країн з розвинутою ринковою економікою переконує, що система оподаткування є основним регулятором впливу держави на діяльність суб'єктів господарювання, визначення пропорційності виробництва, обміну, розподілу і споживання продуктів праці. Вона стимулює ділову активність, інвестиційну ініціативу товаровиробників і підвищення загальноекономічної ефективності.

Відповідно до податкового законодавства США оподаткуванню підлягає нерозподілений прибуток, тобто прибуток, одержаний протягом року, за винятком амортизаційних відрахувань, платежів у рахунок позичкових відсотків, витрат на благодійні цілі, різного роду виплат у зв'язку з неустойками і втратами при здійсненні господарського процесу. Кожен з різновидів цих відрахувань регламентується державою, щоб розміри нерозподіленого прибутку штучно не занижувалися. Закони про податки визначають їх види, категорії платників, об'єкти оподаткування, принципи визначення розрахункової бази, мінімальні ставки податків, перелік і розмір пільг. Законодавча регламентація оподаткування дає змогу централізовано керувати податковою системою, що є основою економічної політики держави.

Гнучкість податкової системи дає можливість щорічно уточнювати ставки податків і проводити податкову політику відповідно до економічного становища, що змінюється. При цьому правила оподаткування залишаються стабільними, що є законодавчим захистом

платників податків. Основними податковими регуляторами інвестиційної активності господарських суб'єктів у державі є пільги щодо податку на прибуток.

У США й інших розвинених країнах вагоме стимулююче значення для прискорення відновлення виробничого апарату і заохочення випереджального розвитку активної частини основних фондів має інвестиційний податковий кредит, що передбачає зниження оподатковуваного прибутку на суму капітальних вкладень, використуваних на придбання нових машин і устаткування. Ця функція є фактично податковою знижкою, що створює передумови для технічної модернізації галузей, визнаних у країні пріоритетними. В деяких країнах використання інвестиційного кредиту має локальний характер і спрямоване на стимулювання інвестиційних вкладень у найбільш значимі із соціально-економічної точки зору об'єкти.

В управлінні інвестиційного процесу велике значення надається амортизаційному регулюванню. Крім традиційного рівномірного списання амортизаційних відрахувань по основних фондах, застосовуються більш високі норми амортизації у перші роки з наступним їх зниженням. Можливість списання як витрати виробництва більшої частини вартості устаткування дає можливість знизити величину оподатковуваного прибутку і фактичний рівень оподаткування корпорацій.

Методи прискорених амортизаційних списань застосовуються у США, Великій Британії, Німеччині, Японії, Франції, Швеції, Швейцарії й інших країнах. Метою цього методу є стимулювання інтенсивного відновлення засобів виробництва, боротьба з впливом інфляційного чинника і подолання швидкого морального зносу технічних засобів.

Використання системи прискореної амортизації — це нова теорія відтворення основного капіталу, реалізація якої пов'язана з відшкодуванням вибуття застарілих засобів праці. В розвинених країнах вироблена стійко висока норма вибуття основного капіталу, що свідчить про інтенсивний характер відтворення.

З метою збільшення сум амортизаційних відрахувань уряд Російської Федерації 19 серпня 1994 р. прийняв постанову «Про використання механізму прискореної амортизації і переоцінки основних засобів». Одним із джерел інвестування є амортизаційні відрахування. Періодично проводиться переоцінка вартості основних фондів і застосування норм прискореної амортизації відповідно до Положення про порядок застосування норм прискореної амортизації активної частини (машини, устаткування, транспортні засоби) основних виробничих фондів, що створює умови для нагромадження підприємствами фінансових коштів. Прискорене нарахування амортизаційного фонду є гарантією захисту від утрат унаслідок морального зносу основних фондів, спричинених неповним відшкодуванням їх вартості.

Значний інтерес представляє досвід Швеції з питань використання державної системи податкових пільг на інвестиційні резерви. Відповідно до цієї системи фірмам дозволялося відчислити в інвестиційні резерви до 40% комерційних доходів, що не підлягають оподаткуванню. Формування інвестиційних резервів сприяє прискоренню науково-технічного прогресу.

Податкова політика ефективна тільки за умови використання її як засобу стимулювання виробництва, що відповідно розширює податкову базу. Формування податкової політики в Україні в нових економічних умовах має здійснюватися з урахуванням особливостей господарювання в

країні в перехідний період. Сформована в Україні економічна ситуація потребує використання ефективних регуляторів інвестиційного процесу для активізації інвестиційної діяльності. Прийняття законів та інших нормативних актів, що регулюють інвестиційну діяльність, є однією з найбільш важливих умов реалізації державної інвестиційної політики. Законодавчі основи цієї політики регулюють інвестиційну діяльність у різних формах [1]. Як суб'єкт процесу інвестування держава регулює інвестиційний процес у таких основних формах: виділення пріоритетних об'єктів інвестування; податкове регулювання інвестиційної діяльності; здійснення відповідної амортизаційної і кредитної політики; експертиза інвестиційних проектів.

В Україні у сфері інвестиційної діяльності спостерігається поступове становлення ринкових організаційних структур. Сформовані і діють нові інститути, що регулюють або забезпечують зовнішньоекономічну діяльність. Це такі структури, як Управління зовнішньоекономічних зв'язків, Державний експортно-імпорتنний банк, Митний комітет, валютно-економічне регулювання, Міністерство фінансів, підрозділи і служби інших відомств. Створене Агентство з міжнародного співробітництва й іноземних інвестицій трансформувалося в Національне агентство реконструкції і розвитку, діє Ліга підприємств з іноземними інвестиціями. З метою запобігання спорів між іноземними інвесторами й органами виконавчої влади і місцевого самоврядування створена Палата незалежних експертів з питань іноземних інвестицій як постійно діючий консультативно-дорадчий орган.

Активізація інвестиційної діяльності визначається розвитком ринку інвестицій і рівнем формування його інфраструктури, у тому числі ринку цінних паперів. Держава в тій чи іншій формі безпосередньо або

опосередковано регулює ринок цінних паперів. Крім законодавчого забезпечення, до сфери державного регулювання ринку цінних паперів в Україні відносяться регулювання і визначення правил випуску й обігу цінних паперів, реєстрація нових випусків, ліцензування професійної діяльності на ринку цінних паперів, захист прав інвесторів, контроль за дотриманням антимонопольного законодавства, контроль системи ціноутворення і діяльності професійних учасників ринку [2].

Регулювання ринку цінних паперів здійснюється Державною комісією з цінних паперів і фондового ринку, у складі якої голова і шість членів, призначаювані на семирічний термін президентом України за узгодженням з Верховною Радою. Крім державної комісії, на яку покладається вирішення питань у сфері державного регулювання ринку цінних паперів, багато важливих питань функціонування фінансових ринків перебувають у віданні Національного банку, Міністерства фінансів, Державної податкової адміністрації. Учасники фондового ринку створюють саморегульовані організації (СРО), що контролюють дотримання загальних правил поведінки на ринку, справедливої конкуренції, відстоюють власні інтереси і виконують інші функції.

У багатьох країнах державні органи делегують саморегульованим організаціям функції з контролю ринку цінних паперів. Наприклад, у США контроль за обігом цінних паперів на біржовому ринку делегований Комісією з цінних паперів зареєстрованим фондовим біржам, контроль за обігом цінних паперів на позабіржовому ринку переданий Національній асоціації торговців цінними паперами [2].

При продажу інвестиційних акцій визначаються суспільні пріоритети: більший попит — більш пріоритетна галузь — більше надходжень нецентралізованих засобів. Формування ринку цінних паперів

дає змогу активізувати інвестиційну діяльність. Активність інвестиційного процесу визначається станом ринку. Низький рівень розвитку інфраструктури ринку є додатковою перешкодою для інвестиційного процесу. На інвестиційний процес у промислових галузях негативно впливають високі транспортні витрати. Не сприяють залученню інвестиційних ресурсів соціальні умови, податкова і законодавча системи в Україні.

Реформування підприємств АПК створює умови для становлення ринкової інфраструктури. Розвинена інфраструктура ринку є основною умовою перетворення форм господарювання, що необхідно для забезпечення конкурентоздатності виробників сільськогосподарської продукції. У перехідний до ринкових відносин період необхідно зосередити увагу на вирішенні проблем, від яких залежить успішний розвиток ринкової економіки, а саме: підготовка для господарств відповідних категорій фахівців; забезпечення своєчасного надходження інформації в режимі «попит — пропозиція» про той чи інший продукт на ринку і ціни, забезпечення достовірною і повною економічною інформацією щодо формування ринків продовольства (їх обсяги, сегментація, структура); придбання навичок управління рухом товарів на ринку збуту; освоєння форм і методів рекламування виробленої продукції (аукціони, ярмарки, торги); забезпечення організації її активного збуту; уміння вибирати споживачів.

Ефективний розвиток економіки в ринкових умовах передбачає необхідність глибоких теоретичних і практичних знань законів ринку, підготовку фахівців-професіоналів не тільки в питаннях організації використання інтенсивних ресурсозберігаючих технологій у сучасному виробництві, а й знання ними основ маркетингової діяльності,

менеджменту, бізнесу, ринкової кон'юнктури, придбання досвіду створення ринкових соціально орієнтованих організаційно-виробничих структур, ринкової культури господарювання.

Біржова діяльність, що регламентується біржовими правилами і нормативами, які зумовлюють прискорення процесу укладання угод і спрощення їх оформлення, визначає необхідність здійснення форвардних і ф'ючерських угод. Але дрібні товаровиробники не можуть скористатися біржовими послугами, оскільки партії товарів на біржах стандартизовані й об'ємні. Для дрібних товаровиробників доцільне створення економічно самостійних посередницьких організацій або фірм, що можуть закуповувати і швидко поставляти невеликі партії товару, скорочуючи при цьому транспортні витрати. Такими багатофункціональними організаціями є торгові дома, що мають виробничу базу, страхові і транспортні підприємства, які здійснюють зовнішньоторговельну діяльність і маркетингові дослідження. Торговий дім може бути учасником або засновником біржових структур.

Ринкові відносини в інвестиційній сфері визначаються основними напрямами, пов'язаними з відмовленням від прямого адміністративного розподілу капітальних вкладень по галузях і регіонах. Як свідчить світова практика, зробити це, зберігши державне регулювання інвестиційним процесом, можливо. У цьому випадку держава повинна бути не адміністративно-регулюючим, а спрямувальним органом, що орієнтує у ринковій системі.

В умовах ринкового господарювання державне управління інвестиційною діяльністю може здійснюватися через розробку стратегічних цілей і завдань інвестиційної політики. Державна інвестиційна політика передбачає реалізацію ряду функцій, у тому числі

фінансування і розвитку непривабливих для приватних інвесторів сфер, що мають для держави стратегічне значення, – культури, освіти, науки; регулювання процесу приватизації державного сектора у сфері виробництва; реалізацію державної політики інвестування.

Виходячи з мети дослідження, розглянемо державні інвестиції як суб'єкт використання, функціонально виділивши реалізацію державної інвестиційної політики. Так, система пільг розглядається як метод для приватних інвестицій, що створює умови для залучення інвесторів. Система санкцій і штрафів сприятиме стримуванню визначених напрямів капіталовкладень. Розмір фінансування визначається на основі аналізу фінансового стану підприємства з огляду на можливості його реорганізації в акціонерні товариства з різним відсотком державного капіталу.

В сучасних умовах можна виокремити такі напрями інвестиційної політики: заохочення приватних вкладень і скорочення державного стимулювання інвесторів, що спрямовують кошти в ресурсозберігаючі і наукомісткі галузі і виробництва; залучення іноземних інвесторів; інвестування об'єктів, які створюють нові робочі місця, що відіб'ється на демографічному стані суспільства.

Державна інвестиційна політика, методи її реалізації, функції, напрями і використання інвестицій можуть змінюватися відповідно до змін у державному устрої.

Як свідчить аналіз нормативно-законодавчої бази, у здійсненні державної інвестиційної політики України на найближчий час переважатимуть такі принципи:

- посилення державного контролю за цільовою витратою засобів державного бюджету, що спрямовуються на інвестування у формі безповоротного і поворотного фінансування;
- децентралізація процесу інвестування, збільшення частки власних засобів у загальному обсязі капітальних вкладень, підвищення значення амортизаційних відрахувань як джерела фінансування інвестицій;
- перехід від розподілу державних інвестицій на виробничі цілі до їх розміщення на конкурсній основі, платність і зворотність централізованих капітальних вкладень;
- застосування практики страхування і гарантування підтримки державою інвестиційних програм.

Має розвиватися практика розширення системи спільного державно-комерційного фінансування інвестиційних проектів. Використання безповоротного бюджетного фінансування необхідно обмежити тільки соціально значимими об'єктами, що не можуть бути прибутковими і не мають у своєму розпорядженні власних джерел нагромадження.

Одним із джерел формування інвестиційних ресурсів мають стати заощадження населення. Для того щоб задіяти це джерело, необхідно вирішити проблеми компенсації внесків і здійснити низку заходів щодо відродження довіри до банківської системи. При цьому особисті заощадження є стабільним і надійним джерелом, що збільшується, — це кумулятивна величина. Але в умовах інфляційної економіки може спостерігатися процес зростання нагромаджень і зниження купівельної спроможності населення, що, природно, відбивається на одержанні прибутку й інвестиційному процесі як окремих структур, так і держави.

Розглянуті заходи, у тому числі планування, широко використовуються в практиці розвинених ринкових країн. Наприклад, у

Франції діє п'ятирічний план. Доцільно відзначити, що в цій країні питома вага державного сектора економіки перевищує 40%. У Німеччині на частку державного сектора припадає 28% інвестицій, з яких 3% складають федеральні і 25% — інвестиції земель. В умовах ринку планування якісно відрізняється від системи розроблення державного плану. План включає стратегічні і найбільш доцільні напрями вкладення інвестицій.

Управління державними інвестиціями повинно здійснюватися на основі національних планів, що не є директивними. Незалежно від форми власності підприємства, що беруть участь у реалізації таких планів, одержать кредити і визначені пільги. В індикативних планах установлюються рекомендаційні показники масштабів і структури інвестиційної діяльності: визначаються державні замовлення на введення в дію основних фондів; установлюються ліміти державних централізованих капітальних вкладень; визначаються напрями і мета використання резервів інвестиційних ресурсів; окреслюються пріоритетні напрями використання нецентралізованих капітальних вкладень; визначаються державні стимули виконання планових пропозицій.

Основою планування інвестицій має бути визначення рівня життя населення на перспективу і ступінь розвитку економіки країни. Формування умов і методів регулювання інвестиційної діяльності охоплює: оподаткування, пільги для пріоритетних напрямів інвестування, кредитування, норми амортизації, конкурсний розподіл бюджетних асигнувань, позики, лімітування цін, ліцензування і квотування продукції, управління інфляцією.

Головною особливістю сучасної державної інвестиційної політики є створення умов для розширення позабюджетних джерел фінансування

капітальних вкладень і залучення інвестицій власних і закордонних інвесторів в економіку країни на основі подальшого вдосконалення нормативно-законодавчої бази і державної підтримки ефективних інвестиційних проектів. Державне регулювання інвестиційного процесу здійснюється з метою реалізації економічної, наукової і соціальної політики.